

ЖАНРИ ХОРОВОЇ МУЗИКИ

УРОК 9

Тема. Хорова музика.

Мета: Ознайомити з особливостями хорової музики та поняттям «хорова музика», історією її розвитку та характерними ознаками. ознайомити учнів з поняттям розподілу голосів у хорі, пригадати різновиди хорових колективів, пригадати знайомі хорові жанри, ознайомити з творчістю дитячого колективу — хору хлопчиків «Libera» (Лондон).

Розвивати вміння учнів уважно слухати хорову музику та знаходити на слух характерні ознаки хорової музики, знаходити взаємозв'язок між текстом та характерними засобами музичної виразності твору, розвивати вміння висловлювати власні музичні враження від прослуханого твору.

Виховувати інтерес до слухання класичної хорової музики та виконання дитячих пісень українських композиторів.

Тип уроку: комбінований, урок введення в тему.

Основні поняття для засвоєння: характерні ознаки жанрів хорової музики, історія розвитку хорової музики, поняття «хорова музика».

Твори, що вивчаються на уроці:

- «Свят» («Sanctus») на основі канону І. Пахельбеля, «Завжди з тобою» (Always With You) у виконанні хору хлопчиків «Libera» (Лондон).
- «Тихо над річкою» (слова С. Черкасенка, музика П. Батюка).

Хід уроку

1. Організаційний момент.
2. Мотивація до навчання. **ПЕРЕГОРТАЄМО СТОРІНКУ ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА, ЩОБ ОЗНАЙОМИТИСЯ З РІЗНОМАНІТНИМИ ЖАНРАМИ ХОРОВОЇ МУЗИКИ.**
3. **Новий матеріал для засвоєння.** Бесіда з учнями про історію розвитку хорової музики.

Ми часто чуємо вислів: співати хором - це справжнє мистецтво. Коли ж розпочалася історія хорового виконання?

У Стародавній Греції музика звучала в театральних виставах, а декламація змінювалася співом хору.

Голоси співаків розрізняли за висотою звучання - регістрами. *netoide* — високі, *mesoide* — середні, *iroide* - низькі.

За часів Раннього Середньовіччя в кожній церкві були хори півчих. Відомо, що до епохи Відродження професійне хорове виконавство було пов'язане тільки з церквою.

У ранній хоровій церковній музиці був поширений «знаменний розспів» (замість нот вокальні хорові твори записували знаками -«знаменами» або «крюками»).

У XIV—XV ст почав активно розвиватися багатоголосний спів. Мелодію, яку виконували співаки, назвали хоровою партією. Для цієї епохи характерні три-чотириголосні хори, а пізніше - шести-восьмиголосні.

Із XVII —XVIII ст. з'явився усталений розподіл голосів у хорі на чотири основні партії.

3. Робота зі схемою.

ДИСКАНТИ   АЛЬТИ   ТЕНОРИ   БАСИ

ДИСКАНТИ	АЛЬТИ	ТЕНОРИ	БАСИ
----------	-------	--------	------

Відтоді хор стає невід'ємним учасником опери. З'являються також світські капели, що пов'язано з розвитком жанрів ораторії, кантати, хорових концертів тощо.

Музичний словничок

Хорова музика — музичні твори, призначені для хорового виконання.

Хоровий спів буває одноголосний та багатоголосний, з музичним супроводом або без нього (а капела). Це наймасовіший вид музичного мистецтва.

А чи популярна церковна хорова музика сьогодні? Чи можна її почути у концертних залах?

Послухайте сучасні хорові композиції.

Музичне сприймання. «Свят» («Sanctus») на основі канону Й. Пахельбеля, «Завжди з тобою» (Always With You) у виконанні хору хлопчиків «Libera» (Лондон)

https://youtu.be/NbhBV_UxRdU .

Аналіз музичних творів.

1. Розкажіть про свої враження від музики.
2. До якого жанру належать ці твори? Охарактеризуйте тембри голосів виконавців.
3. Визначте характер мелодії творів та опишіть засоби музичної виразності: лад, темп, динаміку, гармонію.
4. Розкажіть про музичний супровід кожного твору.
6. Відомості про виконавців хорових творів.

«**Libera**» — це хор хлопчиків з англіканської парафії в південному Лондоні (церкви святого Філіпа). Назва хору походить від назви однієї з пісень, що перекладається з латини як «вільний».

З 1988 р. колектив, склад якого періодично змінюється, випустив серію альбомів з аранжуваннями церковних класичних творів, а також власних композицій керівника колективу.

Хормейстер співочої групи — Роберт Прайзман. Хор налічує близько сорока хлопчиків у віці від семи до шістнадцяти років.

Музика «Libera» має своє особливе звучання. Хор часто поєднує елементи григоріанського розспіву, музику композиторів-класиків (таких як Дебюссі, Бетховен, Пахельбель) і стиль «пью ейдж». У своїх композиціях «Libera» використовує цілий ряд музичних інструментів та електронний супровід.

Фізкультхвилинка «Хвилинка релаксації» <https://youtu.be/MpH1VRCKMik> .

Розспівування. Поспівка. Вправа для розвитку музичного слуху та голосу
<https://youtu.be/MksnqLiqAPc> .

Розучування пісні. «Тихо над річкою» (слова С. Черкасенка, музика П. Батюка)
<https://youtu.be/Esamhr9F4ZY> .

Знайомство з піснею та її змістом, розучування мелодії першого куплету та приспіву. Виконання першого куплету, приспіву під музичний супровід.

1. Тихо над річкою в ніченьку темную, Спить зачарований ліс. Ніжно шепоче він казку тасмную, Сумно зітха верболіз.	Дівічі
2. Нічка розсипала зорі злотистії: Он вони — в річці, на дні. Плачуть берези по той бік сріблестії, Стогне хтось тяжко вві сні.	Дівічі
3. Що йому мариться? Щастя улюблене? В хвилях зрадливих життя? Може, то серце нудьгує загублене, Просить, шука вороття?	Дівічі
4. Важко навіки минулому зникнути... Нічка зітхає, мовчить. Страшно, і сумно, і хочеться скрикнути — Пітьму зловісну збудить.	Дівічі

4. Узагальнення вивченого матеріалу. Рефлексія.

- Про яку сторінку музичного мистецтва сьогодні йшлося на уроці? З якою музикою ми ознайомилися?
- Що вам найбільше запам'яталося з історії розвитку хорового мистецтва?
- На які партії розподілятися голоси в хорі у XVII—XVIII століттях?
- Назвіть жанри хорової музики.

5. Домашнє завдання.

Які хорові твори ви слухаєте вдома? Порівняйте їх із церковним співом.

Візьміть кольорові олівці та намалюйте обкладинку до диска «Хорова музика».

Запишіть хорові твори, які вам найбільше сподобалися, для своєї фонотеки. Зробіть фото своєї роботи та надішліть на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя

ndubacinskaa1@gmail.com .